

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 8 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— Rr. za inozemstvo 15.20 Rr
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri pošto čekovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Incessanti combattimenti nella zona di El Alamein

Azioni dell'aviazione — Cinque velivoli inglesi abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 13 luglio il seguente bollettino di guerra n. 776:

Vivaci combattimenti sono continuati nella zona di Alamein, dove le truppe dell'Asse hanno respinto rinnovati attacchi infliggendo all'avversario perdite in uomini e carri armati. L'aviazione, con ripetute azioni di reparti d'assalto, ha causato in-

cendi nelle retrovie nemiche ed immobilizzato gran numero di automezzi; in combattimento due «Curtiss» risultano distrutti da cacciatori tedeschi.

Nostre unità di scorta ad un convoglio in navigazione nel Mediterraneo hanno sventato tentativi di attacco di aerei britannici abbattendo un bombardiere e due aerosiluranti; nessun danno alle navi.

Neprestani boji pri El Alameinu

Letalsko delovanje — Pet angleških letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 13. julija naslednje 776. vojno poročilo:

Nadaljevali so se živahni boji na področju El Alameina, kjer so čete osi zavrnile ponovne napade in prizadele sovražniku izgube ljudi in tankov.

Letalstvo je v ponovnih akcijah napadanih oddelkov povzročilo požare v so-

vražnem zaledju in onesposobilo veliko število motornih vozil. Nemški lovci so v spopadih uničili 2 letala tipa Curtiss.

Naše edince v spremstvu konvoja, ki je plul v Sredozemlju, so zavrnile napadalne poskuse britanskih letal ter pri tem sestrelile en bombnik in dve torpedni letali. Ladje niso utrpeli nobene škode.

Laskavo priznanje italijanski vojni mornarici

Angleži končno odkrito priznavajo, da so izgubili svoje gospodstvo na Sredozemskem morju

Berlin, 14. julija s. Pred tednom je »Daily Mail« skesano izjavil, da so bili glede Italije v popolni zmoti in da je prišlo trenutno računavanje s stvarnostjo. Uspoštevanje stvarnosti, je obrazložil londonski list, pomeni priznati, da se je podcenjevala materialna in moralna sila Italije. Se bolj pomembno in spoznanje poln članek je objavila revija »The Nineteenth Century«, ki razbija, kakor ugotavlja »Börsenzeitung«, s številnimi podatki vse iluzije, v katerih so živeli doslej Angleži. Te iluzije je vzdrževal in ustvarjal Churchill, ki se je ob raznih prilikah naporno prizadeval prepričati javno mnenje, da italijanska mornarica ne bo mogla nikoli biti resna nevarnost v Sredozemskem morju in da je bila ta mornarica decimirana pri Tarantu in Matapanu. Angleška revija smatra zdaj za primerno priznati, da je italijanska mornarica močna kakor nikoli prej in da je zadala angleški mornarici precej hude izgube in je prispevala v odločilni meri k velikim uspehom italijansko-nemških sil v Afriki. Hrabra zavezniška mornarica, piše nadalje glasilo nemških oboroženih sil, si ne bi mogla želeči bolj laskavega poklona kot je ta v zaključku članka v angleški reviji, ko izjavlja, da je treba zdaj vse tvegati, da se zopet vzpostavi angleško gospodstvo v Sredozemskem morju. Z drugačnimi besedami se pri-

znava, da je italijanska mornarica uspešno razbiti angleško gospodstvo v Sredozemskem morju. To priznanje je resnično pomembno in v mnogem načinu.

Monakovo, 14. julija s. V komentarju k operacijam v Severni Afriki pišejo »Münchener Neuste Nachrichten«, da je uničil Angležev iz Tobruka do El Alameina Anglešem odvzel možnost pošiljanja lovskih letal iz Gibraltarja v operacijske črte. Do preteklega maja so Angleži prevažali svoja letala na nosilskih letal do bližine Balearov, od koder so letala odletela na libijsko fronto. Zdaj pa je razdalja od Malte do egiptovskih letališč prevelika, da bi se prevažanje izvedlo na isti način. Samo bombniki lahko prihajajo po zraku. V dopisu iz Rima, ki ga objavlja ta list, so priznani sovražniški glede prispevanja italijanske vojni mornarice. Angleški tisk obžaluje storjene nemarnosti v Severni Afriki, kjer je bil napad prekasen in uspeh ni bil dosežen, ker so države osi s pomočjo italijanske mornarice lahko dobile ojačenja vseh vrst. List objavlja doslovno angleški komentar: Naša največja zmotna v tej vojni je bila v tem, da se nismo znali znebiti tako omalovalnevo italijanske mornarice. Doslej ni izgubila niti ene bojne ladje, čeprav so odločno posegale v vojno.

Oceanska bitka

Bridko priznanje in kasno spoznanje v Londonu — Izgubljena bitka na morju bo odločila vojno

Rim, 14. jul. s. »Daily Express« trdi v uvodniku, da je stanje trgovinske mornarice zelo resno in da je problem razlike med potopitvami in nadomestitvijo najhujša kriza v tej vojni, ki se mora brezopojno rešiti. Zaradi tega ni samo ranjena naša ofenzivna moč, temveč je nadaljevanje vojne s tem nemogoče. List zahteva, naj angleška vlada objavi seznam izgub. »News Chronicle« tomlači v uvodniku odločbe vlade glede tajnosti prihodnje debate in piše: Ni dvoma, da bi javnost morala izvedeti o nekaterih čimteljih. Narod ima pravico zvedeti, kakšne izgube ima naša trgovinska mornarica, kajti ti podatki ne morejo služiti sovražniku. »Daily Mail« piše v uvodniku z naslovom »Oceanska bitka«, da vlada odločite glede tajnosti debate o trgovinski mornarici jemlje pogum, toda treba jo je

prijeti. Nekaj je treba vsekakor storiti, da se javnosti prikaže strašna resnost problema trgovinske mornarice, kajti o tem javnost še ničesar ne ve. Velika pomorska ofenziva osi ni nič manj nevarna, kakor ofenziva v Rusiji in v Egiptu, čeprav so uspehi prve manj znani. Če bomo izgubili bitko na Oceanu, bomo izgubili tudi vojno, pa naj se zgodi v Rusiji, v Egiptu in na drugih frontah karkoli.

Doslej potopljenih 360 ameriških ladij

Buenos Aires, 14. julija s. Uradno poročajo iz Washingtona, da je bilo od 7. decembra do 12. julija v zapadnem Atlantiku potopljenih 360 severnoameriških parnikov.

Vojna na Kitajskem

Tokio, 14. jul. s. Japonski listi pišejo o zavzetju Venkova, ki je sledilo v nekaj dneh zavzetju Hengfenga, in poudarjajo, da je s padcem Venkova odvzet o Čungkingu glavno pristanišče, ki je bilo po zaprtju birmanske ceste obnovljeno kot tihotapsko pristanišče, s pomočjo katerega je čungkingška vlada hotela rešiti svoj kritičen položaj. Listi opozarjajo na veliko gospodarsko in strateško važnost Venkova, ki je blizu Sanghaja in ima za zaledje bogato pokrajino Čekiang.

Tokio, 14. julija s. S fronte v Kijangsi poročajo, da so japonske čete vkorakale v Švangkijangien, 30 km južno od Ijanga v pokrajini Kijangsi.

Čungking prosi Ameriko za nujno pomoč

Sanghaj, 14. julija s. Iz Čungkinga se doznava, da je Čangkaikova žena odpotovala.

Vloga katoliške duhovščine na Filipinih

Tokio, 14. julija s. List »Nichi-Nichi« poudarja v dopisu iz Manile na drgocenno delovanje japonskih katoliških duhovnikov, ki s požrtvovanjem sledijo japonskim silam pri pomirjenju otoka in dosega jo laskave uspehe. Isti list poroča iz Manile, da je delovanje arzenalov v Cavici docela obnovljeno in da so japonski delavci, ki jim tudi filipinski delavci prostovoljno sledijo, napravili s tega pomorskega oporišča še mnogo bolj učinkovito oporišče kot je bilo ob izbruhu sovražnosti na Pacifiku.

30.000 ujetnikov pri Rževu

Hud sovjetski poraz — Zaplenjenih ali uničenih 218 tankov, 521 topov, 1101 strojnica in mnogo drugega orožja — Živahne akcije letalstva na vsej fronti

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 13. jul. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V južnem odseku vzhodne fronte zasledujejo naše čete sovražnika na široki fronti. Močni letalski oddelki podpirajo zasledovalne borbe in uničujejo podnevi in ponoči prehode preko Donca in Dona.

Ob kavkaški obali so bojna letala zadela z bombami težkega kalibra dva plavaljoča doka v Novorosijsku.

Severnozapadno od Voroneža so bili močni sovražniški protinapadi zavrnjeni in je bilo uničenih 111 sovražniških tankov.

Kakor je bilo objavljeno že s posebnim poročilom, je na prostoru južnozpadno od Rževa izvršena velika obkoljevalna operacija, ki je vodila po prodoru skozi sovražnikov obrambni sistem do obkolitve več pehotnih divizij, 1 konjeniške divizije in 1 tankovske brigade. Zajeti so bili nad 30.000 ujetnikov in zaplenjenih ali uničenih 218 tankov, 521 topov, 1101 strojnica in močan ter velike množine drugega orožja in raznovrstnih vojni potrebščin. Sovražnik je imel hude krvave izgube. Število ujetnikov in vojnega plena stalno naraščata.

Na fronti pri Volhovu so bili sovražniški napadi na neko mostišče zavrnjeni. Na zapadnem bregu reke Volhov izkranci sovražniški oddelki je bil uničen.

V Finskem zalivu je potopil nemški minolovec sovjetsko podmornico.

Na visokem severu so strmoglavci bombardirali luko Rosta pri Murmansku. Opaženi so bili večji požari.

V Egiptu so bili ponovni angleški napadi pri El Alameinu zavrnjeni s krvavimi izgubami za sovražnika.

Oddelki nemškega in italijanskega letalstva so ponovno bombardirali letalsko oporišče na Malti.

Ob angleški južni obali so potopila podnevi lažja bojna letala v Brightonu stražno ladjo in z bombami hudo poškodovala tovarno ladjo.

Že 300 km naprej

Monakovo, 14. jul. s. »Münchener Neuste Nachrichten« pišejo glede operacij na fronti:

Uničenje močnih sovjetskih postojank ob

Iz krize v katastrofo

se razvija položaj za sovjetske armade med Doncem in Donom, kjer doživljajo vedno nove poraze

Berlin, 14. jul. s. Naznanilo, da se sovražnik v južnem odseku zasleduje na obširni fronti, pripominja v tukajšnjih pristojnih krogih, res ne potrebuje objasniti. Vsi so lahko prepričani o pomenu te vesti s sovražno propagando vred, ki ne more več prikriti svojega zaprepačenja. Angleži in Američani morajo priznati, da je položaj postal precej kritičen in da se lahko še razvija katastrofalno in da anglosaški zavezniški trenutno ne morejo obetno pomagati Stalinu. Pomoč je bila sicer blizu, toda nemške podmornice in letala so giganjski konvoj popolnoma uničili. Poudarja se tudi važnost zmage nemškega orožja v prostoru od dneva, kjer je sovjetska vojska doživela z metodnim očiščenjem področja, piše »Börsenzeitung«, zopet strasen poraz. Zanimivo je tudi, kar piše agencija »Dienst aus Deutschland«. Med drugim pripominja agencija, da spominja to, kar se godi med Doncem in Donom, to je dramatično zasledovanje na obširni fronti, o katerem poročajo vojna poročila nemškega vrhovnega poveljstva, na dneve pred prodorom Maginotove črte v juniju leta 1940.

Moskva nujno zahteva drugo fronto

ki je pa Anglija zaradi lastnega kritičnega položaja ne more tvegati

Rim, 14. jul. s. Včerajšnji angleški tisk ponovno zahteva ustanovitve druge fronte na kontinentu, kajti zdaj se, da so prišle iz Moskve nove nujne prošnje, ki jih ni mogoče prezreti. »News Chronicle« piše, da je treba brezopojno računati iz vojaških in političnih razlogov s temi obnovljenimi zahtevami, ki prihajajo s sovjetske strani. Rusija preživlja enega svojih najbolj kritičnih trenutkov, piše list, in lahko pride do katastrofe. Obljube Anglije in Amerike Rusiji se morajo držati. Kar se tiče nas, smo storili vse, kar je bilo v naši moči in poslali smo pomoč ruskim zaveznikom ob velikem tveganju in kljub ogromnim iz-

Donu po vdoru nemških in zavezniških čet ima enak učinek, kakor porušenje nasipa. Ofenziva se razširja na čedalje bolj obsežnem področju in vedno v smeri proti jugu ter ima v nekaterih odsekih značaj zasledovanja, s katerim je bila Timošenkova vojska vržena že 300 km nazaj. Značilni znak tega napada je njegovo trajanje in enakomerna silovitost, kar kaže na to, da je vrhovno poveljništvo pripravilo za te operacije proti sovjetskim položajem svoje divizije v taki meri, da se bo prodor lahko pretvoril v popolni uspeh.

Turški poslanik pri kancelarju Hitlerju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 14. jul. s. Hitler je sprejel v svojem glavnem stanu ob navzočnosti nemškega zunanje ministra von Ribbentropa turškega veleposlanika Husreja Geredo, ki je opravil svoj poslovilni obisk.

da bo to zavezništvo postalo temeljni del angleške politike.

Iz tega izredno važnega dokumenta torej jasno izhaja, da Anglija ni prišla druge obkoljevalne vojne proti Nemčiji zaradi takozvanega ponižanja zapadnih sil v Monakov ali zaradi zasedbe Prage. Že spomladi leta 1935 so politiki iz Vansittartove bližine naredili načrt za to vojno.

S finskega bojišča

Helsinki, 14. jul. s. V zadnjih 24 urah so Sovjeti na fronti Kareljske ožine napadli na dveh krajih, ki so bili obakrat gladko odbiti in so imeli okrog 50 mrtvih. Na vseh ostalih kopnih frontah je bilo običajno delovanje patrol. Nad reklo Svir so finski lovci sestrelili eno finko lovsko letalo tipa »Lagg 3«.

Letalski napadi na sovražni oskrbovalni promet

Berlin, 14. jul. s. Iz vojaškega vira se doznava, da je nemško letalstvo tudi predvčerajšnjim nadaljevalo z napadi na sovjetski oskrbovalni promet v južnem odseku vzhodne fronte. Zadezi so bili številni vlaki z vojnimi potrebščinami in zbirališča čet ter motornih vozil. Po dosedanjih vesteh so boljšežile v tem odseku izgubili 35 letal.

Bombe na civiliste

Kodanj, 14. jul. s. Angleška letala so v predpretekli noči napadla mesto Donter v južni Jytlandiji. Povzročena je bila škoda na civilni lastnini. Bilo je 5 mrtvih in več ranjenih med prebivalstvom. Eno letalo je bilo sestreljeno in 2 pilota sta bila ob življenju.

Novo nemško lovsko letalo

Rim, 14. jul. s. V angleških vojaških krogih posvečajo mnogo pozornosti novemu tipu nemškega lovca »Focke Wulf 190«, ki je bil uporabljen z uspehom tudi kot bombnik v zadnjih dneh pri bombardiranju južnozpadne angleške obale. Po škodi sodeč, ki jo je povzročilo to letalo, ki je izredno okretno, piše neki vojaški strokovnjak v neki angleški reviji, je to letalo najboljša na svetu.

Angleške metode

Lizbona, 14. jul. s. »Daily Mail« javlja, da je vlada na Ceylonu uvedla kazen sibanja, da bi preprečila neredne v pristaniščih in na postajah. Hindujski delavci bodo torej podvrženi tej poniževalni kazni, če ne bodo takoj ubogali na ukaze angleških uradnikov.

Ujeti filipinski oficirji izpuščeni na svobodo

Tokio, 14. julija s. Japonske vojaške oblasti, ki so zasedle Filipine, so izpustile na svobodo podpoveljnika glavnega stana filipinskega letalstva in druge filipinske oficirje, ki so bili vojni ujetniki.

Srečna vrnitev iz Afrike

Prisrčen sprejem v domovini

Rim, 11. julija. Po svoji državi je vzbudila veliko zanimanje prisrčnost, s katero so bili sprejeti v Rimu ter drugih večjih mestih italijanski rojaki, ki so se vrnili iz Vzhodne Afrike v domovino. Da ustreže želji svojih čitateljev, je pričela sedaj »L'Azione Coloniale« objavljati poučne članke, ki naj osvetlijo veliko pobudo, ki jo je vzorno izvedlo ministrstvo italijanske Afrike s sodelovanjem stranke, Rdečega križa italijanskega ter številnih državnih uradov — vrnitev v domovino žena, otrok in starejših mož, ki so prišli iz Vzhodne Afrike. Izvedba te pomembne pobude je bila povezana z velikimi napori, vendar je bila končana s popolnim uspehom.

»L'Azione Coloniale« poroča iz Rima o podrobnostih te velike akcije, ki je šla za tem, da zagotovi materam in mladini dobro, varno zavetje. Štirje veliki bledi parniki, označeni z rdečim križem in z vzhodno italijansko trkolovo, so odpuhli 4. aprila iz sredozemskih pristanišč. Pluli so ob zapadni Afriki od Gibraltara do Rta dobre nade ter so zapluli ob vzhodni obali črne celine, dokler se niso zasedli v angleškem pristanišču v Berberu. In tukaj se je vkrcalo okoli 10.000 italijanskih žena, otrok in starejših mož, ki jih je spoznala okupacijska oblast za potrebne zdravstvene postopke v domovini. Parniki so se vračali nazaj po isti poti.

Dne 21. junija sta pristala v napolijskem pristanišču dva parnika »Vulcania« in »Saturia«; pet dni pozneje t. j. 26. junija pa sta sledila »Dulio« in »Giulio Cesare«. Veliko, lepo delo je bilo izvršeno s popolnim uspehom. V dveh mesecih in pol je potekla dvojna plovidba starih parnikov. Organizacijsko delo je bilo tiho, toda točno, četudi zelo težavno. Nešteti problemi so se porajali in so bili srečno rešeni. Skupno s stranko so bili zbrani obrazci s podatki o politični

situaciji, v kateri je bil vsakdo od vračajočih se. V soglasju s korporacijskim ministrstvom in z afriškim ministrstvom so bila rešena vprašanja življenjskih ter oblačilnih nakaznic, v sodelovanju z notranjim ministrstvom pa zdravstvena vprašanja. Najboljši strokovnjaki na toriško pomorstva, zdravstva in turizma so bili povabljeni k sodelovanju, da proučijo vprašanje, kako urediti vožnjo na parnikih, da se bo lahko vozilo čim več ljudi in da bodo na drugi strani podana jamstva zdravstvenega zhačaja.

Nič manjša ni bila akcija za preskrbo vsega potrebnega za življenje na parniku, pa tudi za pomoč onim v Vzhodni Afriki, ki niso mogli odpotovati. Skupno je bilo preskrbljenih 10.000 butelj masele, 80.000 zabojkov kondenziranega mleka, 31.000 metrov tekstilnega blaga, 20.000 robcev itd. V zdravstvenem pogledu je bilo treba poskrbeti za organizacijo stvari izredne važnosti ter zdravstvene delikatnosti, saj je šlo za zagotovitev zdravja žena, otrok in starčkov, ki so bili izpostavljeni možnostim boleznih, zlasti ob plovidbi po področjih različne podnebja in različnih vremenskih prilik.

Vse je bilo poskrbljeno, na vse so mislili vneti organizatorji tega množičnega potovanja. Poleg ambulatorijev, radioloških in bakterioloških klinik, raznih zdravstvenih oddelkov tudi človeška pozicija za moralno in duhovno razvedrilo — radijski gramofoni z bogato zbirko gramofonskih plošč, krovnih filmov vseh vrst, knjižnica z obilnim zabavnim čitvom, revije, ilustrirani časopisi, študijske dvorane za otroke in 3000 igralec.

Vse je bilo urejeno tako, da se je skladno dopolnjevalo. Dočim so se otroci igrali, so skrbne matere na parniku živale in pletle. Na krovu je bilo nešteto šivalnih strojev, na razpolago je bilo za splošno porabo 10.000 gumbov, velike množice platna, suknja in tkanin, da so lahko matere sebi in deci sešile novo perilo in novo oblačilo.

Predpisi o rekviziciji nepremičnin v uporabo za vojaške namene

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX št. 291 in smatrajoč za umestno, izdati predpise o rekviziciji nepremičnin v uporabo za vojaške namene, odreja:

Člen 1. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino sme na zahtevo vojaških oblastev odrediti, če je to potrebno v obrambne in varnostne namene, rekvizicijo nepremičnin, njih priteklit in z njimi trajno zvezanih stvari.

Člen 2. Ne smejo se rekvirirati: 1. obče dostopna poslopja za bogoslužje, 2. poslopja, ki jih uporabljajo verske družbe, 3. poslopja, ki so neposredno določena za namene javne pomoči ali dobrodelnosti, 4. poslopja, v katerih so javne blaginje.

Člen 3. Vojaško oblastvo, za katero se je nepremičnina rekvirirala, jo sme določiti za namen, ki se mu zdi najumestnejši in lahko na njej izvrši nova dela.

Člen 4. Rekvizicija se izvrši z odklikom Visokega komisariata, ki se mora pridobiti prizadevanje strank, če je odstopna pa njenim svojim ali osebam, ki so v njeni službi, ter mora navajati označbo rekvirirane nepremičnine in po možnosti tudi predvidno trajanje rekvizicije.

Ob izvršbi rekvizicije morajo prevzemajoči vojaški organi napraviti zapisnik, v katerem se popisata nepremičnina in njeno takratno stanje.

Člen 5. Vojaško oblastvo, za katero se je nepremičnina rekvirirala, mora plačevati za rekvizicijo odškodnino ki se po možnosti pogodi v sorazmerju z rednim donosom, katerega lahko daje nepremičnina, upoštevaje tudi priteklit in njej stalno priključene predmete.

Če se ne doseže dogovor, določi odškodnino Visoki komisar po zaslišanju poročila enega izvedenca prevzemajočega vojaškega oblastva in načelnika odseka za javna dela pri Visokem komisariatu.

Odškodnino plača iz svojih sredstev in neposredno prevzemajočemu vojaško oblastvo. Če se je rekvirirala nepremičnina radi uporabe pa več ko en mesec se plačuje odškodnina v mesečnih obrokih za nazaj, sicer pa ko se rekvizicija konča.

Člen 6. Takoj ko preneha potreba, ki je dala povod za rekvizicijo, se mora nepremičnina neutevoma spet izročiti. Ko se nepremičnina spet izroči, sestavijo vojaški organi poleg zapisnika, napravljene pri prevzemu, nov zapisnik, v katerem se navedejo spremembe, ki so se zgodile v stanju nepremičnine zaradi poškodb, pre-

ureditev in zaradi kakršne koli druge predelave v zvezi s prevzemom.

Člen 7. Če je nepremičnina v dobi rekvizicije utrpela v vrednosti več nego bi se bilo zgodilo ob običajni uporabi, se doda odškodnina iz člena 5. še posebna odškodnina, ki ustreza temu večjemu znižanju vrednosti in ki se določi na tamkaj navedeni način.

Člen 8. Če je zaradi novih del rekvirirana nepremičnina pridobila v vrednosti, ne da bi se bil predlagatelj njen prvotni ustroj glede na njeno namembnost, se upravičenec ne more upirati njenemu zopetnemu sprejemu in mora povrniti izmed izdatka za delo in zviška na vrednosti tisto vsoto, ki je manjša. V ta namen določi vojaško oblastvo, za katero se je bila nepremičnina rekvirirala, to vsoto, pri čemer navede svoj izdelek in znesek, ki po njegovem mnenju ustreza dejanskemu zvišku vrednosti.

Če nova dela vrednosti nepremičnine niso zvišala, vrne vojaško oblastvo nepremičnino, ako je ne misli postaviti v prejšnji stan, takšno, kakršna je, nekvarno lastnikov pravic do odškodnine za morebitno zmanjšbo vrednosti.

Ob sporu se likvidirata vsota in odškodnina iz prednjih odstavkov po določbah člena 5.

Člen 9. Kdor se popolnoma ali tudi le delno ne pokori rekvizicijski odredbi ali kakor koli ovira njeno izvedbo ali predurja ali kakor koli spremeni stanje rekviriranih nepremičnin se kaznuje, če dejanje ni huje kaznivno, z ječo do enega leta in v denarju do 5000 lir.

Za sojenje kaznivih dejanj je pristojno vojaško vojno sodišče II. armade — oddelek v Ljubljani.

Člen 10. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 8. julija 1942-XX
Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Korporacijski svet pokrajine Cattaro

Cattaro, 14. jul. s. Včeraj se je pod predsedništvom prefekta ustoličil prvi korporacijski svet pokrajine Cattaro. Navzoči so bili vsi glavni zastopniki delojemalcev in delodajalcev. Prefekt je očrtal smernice, po katerih naj deluje novi svet in pokazal ponovno novim italijanskim državljanom, da na vseh področjih z obnovo gospodarske industrijske aktivnosti pokrajine Cattaro in da se pričena nova delovna doba

Anketa naših čitateljev

Ljubljana, 14. julija

Naša največja javna knjižnica, Sentjakobska knjižnica v Ljubljani, prireja zanimivo anketo med svojimi čitatelji. Izid ankete bo nedvomno zanimal tudi široko javnost, zato opozarjamo na njo, zlasti se, ker nam bo nudila lep pogled na naše kulturno življenje.

Nekajkrat smo že opozorili, da so se vrste čitateljev v zadnjih letih razveseljevale pomnožile ter da so se meščani odvrnili od plehkih zabav-k čitanja knjig. Odtlej pričajo mnogo več. To nedvomno pomeni, da žive bolj intenzivno duhovno življenje, čeprav sama količina prečitanih knjig ne more biti še dovolj zanesljivo merilo kulturnega življenja. Vemo pa, da si čitatelji izboljšajo okus, če čita čim več; malo je vnetih čitateljev, ki bi čitali samo zabavne knjige vedno, ne da bi prej ali slej ne začeli posegati po boljsem čitvu ter razlikovati med dobrimi in slabimi pisatelji. Za kulturno življenje Ljubljane je nedvomno zelo značilno, da Ljubljanci prečitajo izredno mnogo. To je razvidno že iz prometa v javnih knjižnicah. Sicer pa imajo posamezniki tudi bogate knjižnice in kupujejo, če le morejo, radi knjige ob vseh prilikah. V zadnjih desetletjih je izšlo pri nas res mnogo knjig, ki so bile po večini tudi razkošno opremljene glede na naše skromne razmere, vendar je lahko živelo več za ložb.

Anketa Sentjakobske knjižnice nam bo odkrila marsikaj zanimivega in splošno veljavnega za kulturno stopnjo naših meščanov. Več tisoč čitateljev bo odgovorilo na naslednja vprašanja: Katera izmed knjig, ki ste jih prečitali v zadnjem času, vam je najbolj ugajala? — Katere pisatelje najraje čitate in jih priporočate tudi drugim? — Kaj pogrešate v naši knjižnici?

— Ali bi želeli več poučne literature? — Kaj raje čitate: romane ali novele? Če vam noveletne zbirke ne ugajajo, ali lahko navedete vzrok? — Ali so vam domači pisatelji ljubši od tujih? Če ne, kaj vam ne ugaja pri slovenskih knjigah in zakaj se bolj zanimате za tuje pisatelje? — Ali vojni čas kaj vpliva na vaše čitanje, t. j., ali čitate več in resneše knjige ali pa iščete razvedrila v lažjem čitvu?

Anketa bo koristila čitateljem tudi neposredno, ker se bo vodstvo knjižnice ravnalo po prejetih odgovorih ter bo skušalo čim bolj ustreči svojim odjemalcem. Odgovore bodo lahko zbrali in pregledali le v več tednih, vsekakor pa bo do jeseni izid ankete znan.

Iz pokrajine Trieste

— Zvezni tajnik dr. Piva je imel v Triestu sestanek z dirigenti pokrajinske politične zveze ter z ravnateljem pokrajinskega Dolopolarja. Na obeh sestankih je dal navodila za nadaljnje delo.

— Smrt pod kolešjem vlaka. Tragična smrtna nesreča se je pripetila po nesrečnem naključju v bližini železniške postaje v Villa del Nevoso. 77letnega Tomaža Mateja je pri prekračevanju prege povozil vlak. Reče je dobil usodne poškodbe, za katerimi je podlegel še pred prevozom v bolnico.

— Nezgoda. 64letni Adolf Krelsel iz ulice Giustinelli v Triestu je prišel pri prekanju ulice 30. Oktobra pod težko naložen voz ter obelzel s težkimi poškodbami na prsnem košu. Tlejni Julijan Amadio iz ulice Rossetti 93 si je med igro zlomil levo nogo. Nekaj kolesar je povozil 29letno Eleono Savi iz ulice Contovello 8, ki ima poškodbe na rokah in nogah. Silna usoda je doletela 66letno Olgo Prezzi iz ulice Bocaccio 14, ko je hotela čez dvorevni Regine Elene. Tudi Prezzijska si je ranila roki in nogi. 25letna hči Ana Rinaldi iz ulice Crocifisso 7 si je pri padcu čez stopnice zlomila levo nadlehtnico. Vsi ponesrečenci se zdravijo v bolnici Kraljice Helene.

Iz pokrajine Gorizije

— Srebrnomošnika. Te dni sta darovala na srečani način svojo srebrno mašo dekani v Canalu Ivan Semič ter župnik v Sturije delle Fusine Srečko Gregorec.

— Velik koncert je bil snodi v prostorih Dolopolarja v Cormonsu. Izvajali so zelo lepo vokalno instrumentalni koncertni program.

— Tapetnikova nezgoda. 73letni tapetnik Lovrenc Steni iz ulice Paimonte 1 v Goriziji se je pri nesrečnem padcu čez stopnice zlomil desno ključnico. Prepeljali so ga v bolnico Brigata Pavla.

— Kopalca utonila v Isonzo. 19letni Darjo Guacarinu iz ulice Tommaso Grossi 19 v Goriziji se je šel kopat s tovariši v Isonzo v bližini mostu Ponte 9. Avgusta. Nenadoma so ga prijel krči in je utonil. Niti

pomoči tovarišev, niti prizadevanje hitro prispelih reševalcev nista mogla pomagati. Silna usoda je doletela tudi 17letnega Osvolda Gahzini iz Salcana. Takoj po kosu se je šel kopat s tovariši v Isonzo, vendar ga je prevzela slabost in je utonil pred očmi tovarišev, ki mu niso mogli več pomagati.

— 49 metrikih stočev drv je ukradel. 44letni Anton Pintar iz Ladre di Caporetto 23 ter oškodoval s tem za lepe tisočake posestnike Josipa Uršiča, Franca Franca Kurincicha in Josipa Korena. Pintar je bil zaradi tega obsojen pred pristojnim gorizijskim sodiščem na osem mesecev ječe in 800 lir globe.

Bombaž v jugovzhodni Evropi

Ze pred sedanjo vojno je znašal pridelek 89.400 ton

Bombaž pridelujejo zadnja leta v vedno večji meri tudi v jugovzhodni Evropi. Zdaj spada v tem delu Evrope že med največje industrijske rastline. Bombaž bosta poskušali pridelovati tudi Madžarska in Hrvaška. Zadnje leto pred sedanjo vojno so pridelale države na jugovzhodu Evrope 89.400 ton bombaža, od tega 66.300 ton Turčija, 14.600 ton Grčija, 6.900 ton Bolgarija, 1.200 ton bivša Jugoslavija in 400 ton Rumunija. Z bombažem je bilo zasejanega 416.000 ha polja.

Že v letih pred 1939. se je površina z bombažem posejane polja v državah jugovzhodne Evrope znatno povečala, zlasti v Grčiji, kjer je znašala leta 1940/41 že 97.000 ha. Razmeroma še bolj se je povečala v Rumuniji, kjer je znašala leta 1940/41 nad 18.000 ha. V Bolgariji je bilo zasejanega z bombažem 50 ha polja, v bivši Jugoslaviji 6.000, v Turčiji pa 23.000 ha. Leta 1939/40. in predlanskim je bilo vreme za bombaž izredno neugodno. Čeprav se je povečala površina od 416.000 leta 1938/39. na 426.000 v naslednjem letu in na 494.000 ha v letu 1940/41. je nazadovale pridelke leta 1939/40. na 86.500 ton in leta 1940/41. celo na 72.800 ton. Toda to pa ni moglo ostrašiti pridelovalcev, da bi opustili delo. Nasprotno, letos se je površina z bombažem zasejanega polja znova povečala.

— Zaradi tajnega kupčevanja z žganjem je bil obsojen pred gorizijskim sodiščem 38letni Rafael Ječič iz Samarie 11 na tri mesece ječe, 1200 lir globe in 3500 lir odkolniti. Soobtoženci Leopolda Klemesa in Marija Samca, obe iz Samarie pri Rifemburgu, sta bili zaradi nezadostnih dokazov oproščeni.

— Kava, tobak, saharin. Pred sodniki kazenske sekcije gorizijskega sodišča se je moral zagovarjati 46letni Franc Klavžar iz Tertenica di Gracova, ker je skušal prethotopiti čez mejo pri Pledicollu večjo količino kave, tobaka in saharina. Thotapski predmeti so bili zaseženi, Klavžar je bil obsojen na 800 lir globe.

Zaenkrat so na razpolago samo nekateri podatki. V Rumuniji naj bi se povečala površina z bombažem zasejanega polja za 209%, torej od 18.000 na 54.000 ha. Tudi Turčija hoče pridelke bombaža znatno povečati, samo v okolici Adana hočejo zasejati z bombažem 100.000 ha. Bolgarija je pridobila z Makedonijo in vzhodno Tracijo za pridelovanje bombaža dve zelo važni pokrajini. Tu bodo pridelovali zlasti boljše vrste bombaža. Bolgarija bo kmalu pridelovala za domače potrebe dovolj bombaža in lahko ga bo nekaj celo izvažala. Zaenkrat pa more izvažati večje količine bombaža samo Turčija. Po poskusih glede pridelovanja bombaža na Hrvaškem še ni točnejših podatkov. Gotovo bodo pa lahko pridelovali bombaž v Dalmaciji. Na Madžarskem je pridelovanje bombaža v zvezi z osuševanjem in umetnim namakanjem prostranstv zemljišč v madžarski nižini. Tu hočejo pridelovati ne samo več riža, temveč tudi bombaž. Zelo dobre izgleda ima Rumunija s priključitvijo Besarabije in Transdniestrije, kjer je zemlja za bombaž zelo prikladna.

Kakovost v državah jugovzhodne Evrope pridelanega bombaža se je zadnja leta znatno izboljšala. Najboljši bombaž prideluje pač Turčija, pa tudi v drugih državah si prizadevajo kakovost izboljšati.

Cepljenje zoper tifus

Ljubljana, 14. julija

Strah pred cepljenjem zoper tifus se je po pojasnilih, objavljenih v dnevnikih, pri osebju mesarskih in gostilniških obratov naglo polegal, da so mestni zdravniki v Mestnem domu že drugi dan imeli dosti opravka. Tudi v Ljubljani je namreč že popolnoma dokazano, da cepljenje proti tifusu ne vpliva slabo na prav noben telesni organ. Za pričo je 800 lani z uživanjem tablet cepilnih mlekarij in perle, saj prav nobena med njimi ne more povzročiti kakih slabih posledic. Ta način cepjenja zoper tifus ni škodoval niti najnežnejšim in najbolj občutljivim ženam, saj niso občutile prav nobenih slabosti niti nisočje žene, enako se pa niso pojavile nobene slabe posledice pri njih, ki so pozneje zanosile. Lani cepilne perle in mlekarije sedaj upravičeno zafrkujejo one korajžne moške, ki so v svoji lahkovernosti trepetali pred uživanjem zaščitnih tablet, namesto da bi se veselili, ker jih bo cepljenje zanesljivo obvarovalo pred nevarnim tifusom. Lani je bilo pa cepilnih tudi dosti mlekarij in lastnikov molznih krav, prav tako pa tudi vse moško osebje pralnic, ki letos ne morejo verjeti, kaj naj bi bilo mesarski in gostilniško osebje oplašilo pred zaščitnimi tabletami, ker vendar tudi lani cepljeni moški niso občutili nobenih slabosti ali sploh neprijetnih posledic. Pa ne samo zaradi obvarovanja lastnega zdravja, temveč tudi zato, da bi necepljeno mesarsko in gostilniško osebje ne razširilo tifusa na druge, bi se moral mesarski in gostilniški stan zavestiti, da je cepljenje zoper tifus stanovski dolžnost slehernega, ki ima opravka z žvili.

Cepljenje osebja teh dveh stanov bo trajalo ves ta teden, zato je pa tudi še v sredo 15. t. m. čas, da zamudniki pridejo k prve mu zauživanju zaščitnih tablet, seveda pa že ob 7.30 uri, ker cepljenje traja samo do 9. ure. Ne pozabite prinesiti kozarcev za vodo s seboj! Prihodnji teden pridejo na vrsto prodajalci in prodajalke drugih živil, ker moramo Ljubljano ohraniti zdravo ter jo obvarovati pred vsemi boleznimi, ki nam sodobna medicina proti njim nudi učinkovite pripomočke in tako zanesljivo zaščito kot so tablete zoper tifus.

PREMALO

— Gospod te pilule pokončajo bacile nahoda.

— Pokončati jih ne zadostuje. Hočem sredstvo, ki ubija te bestije in dolgih, silnih mukah.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Torek, 14. julija: Bonaventura
DANASNE PRIREDITVE
Kino Matica: Ljubi Avgustin
Kino Sloga: Strast
Kino Union: Smej se bajaco!
Razstava umetnin Nikolaja Pirnata in Rajka Slapernika v Obsernelovi galeriji odprta od 9. do 12. in od 15. do 18.30

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy deda, Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Naše gledališče

DRAMA

Torek, 14. ob 17.30: Kralj na Betajnovi. Red A.
Sreda, 15.: zaprto.
Četrtek, 16. ob 17.: Romeo in Julija. Red Četrtek.

Ivan Cankar: »Kralj na Betajnovi«. Drama v treh dejanjih. Zasedba vlog je naslednja: Kantor — Pavel Kovič, Hana — Gorizkova, Francka — Kraljeva, Nina — Remčeva, Krnec — Košič, Maks — Vl. Skrbinec, župnik — Jože Kovič, Bernot — Nakrst, sodnik — Gorinšek, njegova žena — Kovičeva, Lužarica — Starčeva, oskrbnik — Košuta, kmetje: Brezigar, Gale, Blaž, Raztresen, Verdonik in Podgoršek. Režiser Jože Kovič.

OPERA

Torek, 14. zaprto.
Sreda, 15. ob 17.: Krišpin in njegova botra. Red Sreda.
Četrtek, 16.: zaprto.

Luigi in Federico Ricci: »Krišpin in njegova botra«. Fantastično-komična opera v osmih slikah. Prevod: Niko Stritof. Zasedba partij: Krišpin — Primožič, Mirabolan — Anžlovar, Fabrizio — Janko, Asdrubale — Zupan, Contino — Lipušček, Bortolo — Simončič, Aneta — Mlejninkova, botra — Golobova, Lizetta — Barbičeva, Dirigent Anton Nefat, režiser Robert Primožič, zborovodja Rado Simoniti.

ADAM IN EVA

Ko sta Adam in Eva že dolgo srečno živela v raju, je Adam nekega dne nenadoma izginil. Čez štiri dni se je zopet pojavil in kaj je storila Eva kot pametna žena?

— Prešela mu je rebra.

PRI IZPITU

— Da, če nimate drobovja v glavi, ne bo nikoli nič iz vas.

Izpit

(Resnična zgodba iz povojnih časov)

Bilo je popoldne nekega jesenskega dne leta 1919. V matematičnem seminarju na vseučilišču sem se, ravno pripravljaj, za profesorski izpit, ko nenadoma vstopi kolega, znan kot nenadaren študent in izredno nadarjen ženski kavalir, in me vpraša, ali ne bi hotel napraviti sprejemnega izpita iz matematike na trgovski akademiji za nekoga, ki čaka v avli.

Vprašanje ni bilo zame prav nič novo. Podobnih izpitov sem napravil za svoje tovariše do tedaj že celih 9 (k čemur je vojna precej pripomogla), da o raznih šolskih in domačih nalogah sploh ne govorimo. Poseben užitek sem imel v tem, ker sem za druge vedno napravil vse izpite z oolike, dočim sem sam dobil v najboljšem primeru samo dobro kvalifikacijo. Življenjska ironija me je dovedla do tega, da sem namenoma delal tako. Vrh tega sem imel takoj pripravljen izgovor, ako bi prišla kdaj moja podjetnost na dan, češ, da ni mogoče, da bi za druge boljše odgovarjal, kakor sam zase, saj je celo naš dobi Bog najprej in najbolje sam sebi brašo ustvaril. Ponudba se mi je zdelo celo laskava, ker sem imel izpit na nagrado in vrau tega sem hotel proslaviti jubilej z desetim in zadnjim pseudoizpitom. Kot profesor bom moral vendar s takim poslovanjem prenehati.

Neznani kandidat se mi je predstavil kot Molček Simon. Pojasnil mi je, da rabi izpit samo radi neke formalnosti in sicer za to, da odloži kaderski rok za nekaj let. Resno pa ne namerava študirati. Podrobnosti mi ni mogel navesti, ker je izpraševalna komisija že čakala na kandidata. Med potjo mi je v naglici povedal, kedaj in kje je rojen, kam je pristojen, ter da je absolvirati štiri gimnazije v Kranju. Za plačilo takse mi je izročil bankovec za 1.000 kron. Že sem potrkal na vrata ravnatelja trgovske akademije, ko sem se spomnil, da ne vem več imena, kako se sedaj pišem. V naglici sem se obrnil za svojega dvojnika, ki mi je izročil neko vojaško legitimacijo brez slike, kar mi je prav posebno konveniralo radi velikih kontrastov v fizionomiji.

V sobi sta bila dva gospoda. Starejšega s častitljivo belo brado sem smatral za direktorja. Predstavil sem se mu korajžno kot Molček Simon, ki želi poglagati sprejemni izpit iz matematike. Gospod ravnatelj poišče akt in reče v suhoparnem uradnem tonu svojemu sosedu:

— Gospod doktor, izvolite začet!

Gospod doktor mi ponudi stol za majhno zeleno mizo, sede vis-a-vis mene, pogleda me srepo v oči, da komaj vzdržim njegov pogled in začne v hrvaščini:

— Od kod ste doma?

— Iz Črnomlja! — odgovorim komajskli-vajčo svoje začudenje nad tem nepričakovanim vprašanjem. Tako se vendar ne začneja izpit iz matematike. Remost situacije tudi ne dopušča možnosti familiar-nih vprašanj take vrste. Edina možna po-jasnitev tega vprašanja ostane sum go-spoda doktorja v identičnost moje osebe.

— Opišite mi Črnomelj! — se oglasi nadalje imperativno vprašanje gospoda doktorja.

Na tihem sem grdo zaklel. Kaj takega pe še ne. Kako naj opišem Črnomelj, ko nisem bil nikdar tam, ko nisem v vsem svojem življenju skoraj ničesar slišal o njem, če sem pa kaj slišal, sem pa že davno pozabil? Kakšna matematika pa je to? Kri mi je udarila v glavo in začutil sem rdečico po vsem obrazu kot devica, ki pride prvič v skušnjavo. Hotel sem se vzeti klubok in z nepričakovanim skokom skozi vrata izginiti, pa naj gospod doktor koga drugega izprašuje, kako je v Črnomlju — radi mene lahko tudi tistega, ki me zunaj na hojniku čaka. No za take stvari je še vedno čas. Rešimo, kar se rešiti da! Začnem mlati prazno slamo v hrvaščini:

— Črnomelj je majhno provincijalno mesto v Beli Krajini in blizu hrvaške meje. Ima približno 2000 prebivalcev...

— Moje znanje o Črnomlju je bilo s tem do dna izčrpano. Celotno v številko 2000 sem precej dvomil in čakal, da jo gospod doktor korigira. Ko ni šlo dalje, mi začne gospod doktor pomagati z nadaljnimi vprašanji:

— Ali leži Črnomelj ob cesti?

— Seveda ob cesti, ki pelje iz Novega mesta v Karlovec!

— Kako se imenuje ta cesta?

Zame pretežno vprašanje! Kako naj vem ime ceste, ko nisem niti prepričan, da Črnomelj sploh leži ob cesti iz Novega mesta v Karlovec? Ko bi bil vsaj zemljevid

v bližini! — Molčim in čakam na katarstrofo.

— Za božjo voljo, to je vendar Karlovška cesta.

— Da, gospod doktor, ali mi imenujemo doma to cesto kratkoma »cesto«, ker n nobene večje ceste v bližini in možnost zamenjave odpade. — Zakaj me pa, gospod doktor, izprašujete geografijo, ko

Tudi vino si pripravljajo meščani

— iz ribeza — Letos smo začeli bolj ceniti tudi ribez — Nekaj koristnih navodil

Ljubljana, 14. julija

Meščani se skušajo čim bolj osamosvojit: pridelujejo vemo več najpotrebnejšega živila ter znajo tako dobro izkoristiti zemljo, da bi se morali na tem zgledovati celo mnogi kmetje. Med našimi meščani so najboljše sadjarji, vzorni vrtnarji in tudi posamezni umni kmetovalci. Posvetili bi se tudi vinogradništvu, ko bi za gojitev trte pri nas bili vsaj malo ugodnejši pogoji. Vendar je v Ljubljani tudi nekaj vinogradnikov ali vsaj vrtnarjev, ki goje žlahtno trto. Da, tudi v Ljubljani uspeva žlahtna trta, če jo goji dober vrtnar in če jo zasadi v zavetju na sončnem kraju. Nekateri pridelajo krasno grozdje. Tudi letos se obeta dobra trgatva, zlasti še, ker je vreme tako toplo ter sončno. Trti prija bilo suho in toplo vreme. Včasih ob najljubši suši, ko so sicer tudi precej trpeli vinogradi, so pridelali vinogradniki najboljše vino. Bilo ga je sicer mnogo manj kakor v mokrih letih, zato je pa tem boljše. Tako bomo imeli tudi v Ljubljani trgatve. Povedati je pa treba, da se je trgatve že začela.

Trgatve junija in julija

Grozdje seveda še ni dozorelo in ne bo še tako kmalu. Zgodnje vrste sicer že zore sredi avgusta, toda v Ljubljani se je trgatve že začela pred tedni; tudi obiranje ribeza je trgatve. Ribez spada med grozdje, ki je uporabljen za izdelavo vina. Govorimo torej upravičeno o trgatvi. Meščani, ki imajo mnogo ribeza, se bodo lahko osamosvojili tudi kot konzumenti vina. Seveda ne moreš pridelati vina na vrto, tako rekoč v živi meji toliko, da bi lahko vino prodajal ali da bi z njim napolnil kleti. V primeru s tem, kako malo prostora pripušča ribezu in kako ga nekateri zanemarjajo, vendar rodi zelo dobro in njegov sad je tako dober ter uporabljen, da ga smemo vzporediti s trto in grozdjem. Ribez pa ima velik pomen tudi zaradi tega, ker zori zelo zgodaj in ker ne zahteva mnogo dela in ne stroškov. Zadojčen je tudi s slabšo zemljo, ne kakor trta, in uspeva celo v senci. Zato je prav, da ribezu posvečajo pozornost tudi v strokovnih listih. Tako zdaj pišejo o njem v »Kmetovalcu« in v »Sadjarju in vrtnarju«. Ribez je dozorel in prav je, da se seznanimo z njegovo koristnostjo in uporabnostjo gospodinje, ki bi naj letos shranile za zimo čim več sokov, marmelade in vkuhanega sadja.

Premao upoštevan

Pravilno trdi E. Kruljev v »Kmetovalcu«, da našim kmetovalcem in gospodinjam niso dovolj znane gospodarske koristi ribeza. Niso ga dosegli dovolj upoštevali in na kmetih je veljal za redkost; sadili so ga bolj za okras kakor kot koristno, gospodarsko rastlino. Menda zato tudi imenujejo ljudje zelo različno to rastlino, odnosno sad. Tudi nekateri izobraženci ne vedo, katero ime je pravilno. Tako čitamo in slišimo: ribezen, ribezel in ribizel. Nekateri izgovarjajo tudi ribiz. Ivanovo grozdje ali jagodičje je pa menda doslovni prevod iz nemščine. Pleternikov slovar navaja le ribez. Prav bi bilo, da bi rabili le to ime. Najbrž se bomo zdaj navadili ceniti bolj tudi ribezovo grozdje. Prejšnje čase je bilo že precej drago, toda ne toliko zaradi tega, da so ga ljudje cenili, temveč, ker ga ni bilo nikdar posebno mnogo na prodaj. Nekateri gospodinje so vedele že tedaj, da je zelo priporočljivo vlagati ribez v kozarce ali pa kuhati iz njega marmelado, pripravljati sok ali celo vino, a v splošnem je bil premao upoštevan.

Sadjarji bi naj gojili več ribeza

Sadjarje je treba opozarjati na ribez, ker ga le redki primerno upoštevajo. Kruljev pravilno naglašava v »Kmetovalcu«, kako velik pomen bi imel ribez zlasti v krajih, kjer kmetje ne pridelajo dovolj plače za delavce. V večjem obsegu pri nas niče ne goji ribeza. Največ ga vidimo v mestih na vrtovih, tu in tam kot živo mejo. Vrtnarji mu določijo navadno le skromen prostor ob ograjah, da jim »ni na poti«. Samemu navadno ne žrtvujejo več zemlje. Sicer pa ribez uspeva še precej dobro tudi v senci sadnega drevja. Vendar se posamezni sadjarji dobro zavedajo pomena ribeza in mu odmerjajo več prostora in skrbri. V tujih deželah goje ribez tudi v velikem obsegu, bodisi samega v grmih, odnosno v vrstah, ali tudi med drugim sadnim drevjem. Nekateri ga goje tudi med trto v vinogradih. Tisti, ki ga goje samega, nasade tudi obdelujejo skrbno in redno. Včasih med vrstami ribeza, v razdalji 2 do 3 m, pridelujejo tudi okopavine. Nekateri ne priporočajo, da bi gojili ribez v obliki drevesca, kar kaže ni dovolj donosno. Kruljev pravi v svojem opisu, da ribez uspeva tudi v višjih legah. Prija mu bolj vlažna kakor suha zemlja, ker ima plitve korenine. V presuhi zemlji ovene. Proti mrazu je precej odporen, mnogo bolj kakor trta in drugo sadno drevje. Brez pomena tudi ni, da ribeza ne napada toliko škodljivcev kakor drugo sadno drevje. Zaradi vseh teh svojih prednosti pač zasluži, da bi ga bolj cenili, zlasti zaradi velike uporabnosti grozdja.

Saditev

Priporočljivo bi bile mešane kulture ribeza z breskvami, češnjami in slivami. Zal se ribezove sadike precej drage. Ribez pa lahko razmnožite tudi s potaknjenici. Saditi jih je treba jeseni, in sicer tako, da so v dolžini do 20 cm v zemlji, iz zemlje pa naj glajajo po 3 ocesca. V enem letu se rastlina že dobro zakorenini, tako da ji lahko že začetno razsajajo obrezane na 5 — 8 oči. Priporočljivo in v vsakem kraju po 3 — 5 grmičev v obliki trikotni ali kvadratni, in sicer v razdalji po 20 do 25 cm. Grm naj ima po 20 do 25 rozg. Iz starih grmov je treba ostarela stebila izrezovati, ker slabo rodi; ribez rodi na mladem lesu, zato je pomembno in obvezovanje potrebno. Nekateri mislijo, da obdelovanje zemlje ob ribezu ni potrebno. Vedeti pa moramo, da je treba zemljo dobro pripraviti, kjer nameravamo saditi ribez. V rahli zemlji je dovolj oranje ali kopanje ter zravnanje in rahlanje. Priporočljivo je pa tudi rigoliranje po metra globoko. Sadikam prigrinjimo kakor pri sajenju drevja. V prvih letih je iz gospodarskih razlogov priporočljivo med ribezom pridelovati okopavine. Ribezove nasade je treba tudi okopavati kakor vinograd, če se že hočemo pošteno lotiti dela in ne puščamo ribeza zanemarjenega kakor navadnega grmovja. Skrbeti je treba tudi, da ribeza ne začne dušiti slak ali kakšen drug plevel.

Grm do 2 litra soka

Kakor rečeno, ribez zori že junija, ves pa dozori najpozneje julija. Čim bolj zrelo je grozdje, tem slajše je. Popolnoma razvit grm da 2 do 3 kg grozdčev. Če pripravljamo iz njih sok, ga pridobimo do dva litra. Kakor drugi sadje, tako lahko ribez uporabljamo tudi za razne namene. Za kuhanje meze in sokov. Manj znano je, da lahko pripravljamo tudi ribezovo vino. Recept vas bo najbrž zanimal. Navajamo ga po »Kmetovalcu«. Grozdje naj bo čisto, brez primesi listov, smeti ter nesnage. Zmečkati ga je treba v skafu ali kadi; tako da se peške ne poškodujejo, ker bi vino dobilo sicer trpek okus po peškah. Mezo postavimo potem 2 dni na hladno, kjer jo večkrat premešamo. Stisniti jo je treba potem kakor grozdje. Vedeti moramo, da ribezov sok vsebuje mnogo kisline, ki jo je treba razredčiti z dodatkom 2 litrov vode na liter ribezovega soka. Vino vsebuje tem več alkohola, čim slajše, to se pravi, čim slajše so bile jagode in čim več sladkorja smo dodali. Če dodamo na tri litre z vodo razredčenega soka ali na liter nerazredčenega pol kg sladkorja, vsebuje vino, ko zavre, 9% alkohola, pri dodatku tri četrti kg 11%, likerno ribezovo vino s 17% alkohola pa zahteva kilogram sladkorja. Končno zlijemo sok v čist, zdrav sod, ki ga zapremo s kipele veko. Ko most odkipi, je treba vino pretočiti v drug čist sod. Prečiščeno vino lahko hranimo v sodu ali steklenicah. Vino je zelo dobro.

Črni ribez

Posebej o črnem ribezu piše v zadnji številki Sadjarja in vrtnarja Fr. Garibardi. Pravi, da ta ribez zapostavljamo po krivici za belim in rdečim in morali bi vedeti, da je še mnogo bolj uporabljen in zdravilnejši. Ni res, da bi bil nežen ter da bi dišal po stencah, kakor pravijo nekateri. Črni ribez je slajši. Baj vsebuje med našim grozdjem tudi največ vitaminov. Morda

ne veste, da črni ribez priporočajo tudi kot zdravilo proti sklepnemu revmatizmu in ledvičnim boleznim. Uporabljivo je tudi njegovo listje in celo les, in sicer za čaj proti prehladu, a najboljše so posušene jagode, ki jih dodajajo za kuhanje čaja bezgovim jagodam in lipovemu cvetju. Vedeti moramo, da je črni ribez, prav tako kakor rdeči in beli, uporaben za razne sokove, želeje, marmelade in likerje. Če ga mešamo z izdelki belega in rdečega ribeza, izboljšamo okus in barvo izdelkov.

Ribezov sok kot malinovce

Objavljeni so tudi recepti, ki jih je postavila in prekusila ga. Maretičeva. Preizkusite tudi vi naslednji recept za pripravljanje soka, podobnega malinovcu. Jagode se naj nekaj dni uležijo, nakar jih očistite, operite in zmečkajte. Mezo naj leži 3 — 4 dni, potem jo istinito s stiskalnicco. Prvič navadno ne moremo istiniti vsega soka, zato je priporočljivo, da tropnam dolijemo vode, na 6 litrov tropin 1 — 1,5 litra vode, nakar zopet stiskamo. Sok precedimo grobo in pucamo da se uleži v nekaj urah, nakar ga precedimo še skozi fino sito. Ostanke gošče lahko uporabimo za marmelado. Čisti sok je treba prekuhati z dodatkom enake teže sladkorja tako dolgo, da se povpreje vse peno (najmanj 20 minut). Sok natočimo še tople v steklenice. Morda boste poskusili še z marmelado? Gošče, ki nam je ostala pri precejanju soka, kuhamo in ji dodamo po potrebi 80 do 100 g sladkorja na kilogram. Kuhamo tako dolgo, da se zgosti. Mora biti tako gosta, da ne pade od kuhanke, ko je ohlajena.

Zdaj je čas, da gospodinje, ki še ne poznajo nekaterih dobrih navodil, opozorimo zlasti, kako je treba vkuhati sadje in jagodičje. Najbolj bi pozdravili recepte za vkuhanje sadja brez porabe sladkorja. Naj bi se oglasile gospodinje, ki imajo v tem pogledu primerne skušnje.

DNEVNE VESTI

— Minister Pavolini sprejel predstavnike italijanskih skladateljev. Po ustanovitvi mednarodne zveze skladateljev, ki je bila odgovorjena te dni v Berlinu, je sprejel minister narodne vzgoje Pavolini v Rimu akademike Pizzetti, Malpiera in Petrasia, ki so zastopali italijanske skladatelje na navedenem ustanovnem sestanku. Obenem je sprejel minister Pavolini tudi glavnega ravnatelja gledališča in glasbe. Zastopniki italijanskih glasbenikov ter skladateljev so ministru izbrpno poročali o svojem prizadevanju v Berlinu, o organizaciji zveznega predsedstvenega sveta ter o tajništvu, ki je bilo določeno za Italijo s sedežem v Rimu. Minister Pavolini se je zelo zanimal za podrobnosti njihovega poročila ter je obljubil živahno pozornost za uresničenje pomembne glasbene kulturne pobude.

— Minister javnih del Gorla je bil slovesno sprejet v Aostu, kjer se je zanimal za nove regulacijske načrte v tamošnjem okolišju. Prefekt Signorilli, Zvezni tajnik Garnazzi, senator Silvestri in drugi odličniki so mu izbrpno poročali o gospodarskem življenju ter industrijskih pobudah v pokrajini. Minister Gorla je odpotoval zatem v Porto Litorio, kjer si je ogledal kompleks novih del.

— Odlikovanje. V spomin je bila podeljena srebrna hrabrostna svetinja poročniku vojnega broda Josipu Novellis. Pokojni je bil rodom iz Torino.

— Tretji natečaj za solistično petje. Dne 25. in 26. septembra bo v Aleksandriji tretji natečaj za solistično petje kot uvod za bodoče gledališko sodelovanje. Natečaj je namenjen mladim pevcom in pevkom, ki imajo za seboj primerno pevsko šolo in ki se iz tehničnih vzrokov niso mogli udeležiti drugega pevskega natečaja v Firenze.

— Težka avtomobilska nesreča se je pripetila na narodni cesti Aurelija od Tarquinia do mesta Civitavecchia. Na nekem ovinku je avtokar, ki ga je vodil 23letni Ugo Lambri iz Napolija, zdrsnil čez cesto in se prevrnil. Nesrečni Lambri je bil pri prči mrtel. Pet potnikov, ki so bili v priklopniku, je bilo teže poškodovanih. Vseh pet se zdravi v bolnici, kjer bodo okrevali čez 40 do 60 dni. Vzrok avtomobilske nesreče je nesrečno naključje.

— Nove oblačilne nakaznice. Iz Rima poročajo, da bodo dne 30. oktobra zapadle sedaj veljavne oblačilne nakaznice. Uvedene bodo nove nakaznice dveh vrst in sicer bo prva vrsta za starejše, druga pa za deo pod petimi leti. Pokrajinski korporacijski sveti so že prejeli zadevna navodila. S prvimi novembrom t. l. bodo trgovci, ki prodajajo tekstilne izdelke ter druge oblačilne predmete, sestavili poseben register z vpisom inventariziranega blaga ter točk po 12 blagovanskih skupinah.

— Vihar in nalivi v novarski pokrajini. Nad novarsko pokrajino je se utrgal oblak. Čez pokrajino je besnel vihar, da niso mogli vozovi naprej. Vmes je treskalo, več kozocev je zaradi strele zgorelo. Silen vihar je izruval več dreves. Poseben doživljaj je imel 50letni voznik Ivan Marella. Z vozom, ki je bil dvovprežen, ni mogel naprej. Komaj se je rešil na ta način, da se je pokril s praznimi vrečami, ki so bile na vozu, ter se vlegel pod voz, kjer je ostal celo uro, dokler se ni vihar nekoliko pomiril. Voda, ki je preplavila pokrajino, je napravila dokajšnjo škodo, vendar je k sreči razmeroma hitro odtekla.

— Plemenita oporoka dobroščne gospe. V Torino je umrla gospa Marija Porro, ki je bila znana zaradi svojega dobrega srca, kar je izpričala tudi s svojo plemenito oporoko. V tej je postavila namreč za edinega dediča vsega svojega imetja bolnico sv. Duha v Casalu, ki se bo sedaj lahko izpopolnila ter povečala. Celotno imetje dobročljive pokojnice presega namreč vrednost dveh milijonov lir.

— Orkan nad Milanom. Italijanski listi poročajo o hudem nočnem orkanu, ki je zaplesal nad Milanom. Požarniki so bili pozvani na mnoga mesta, da odstranijo nevarnost poplave zaradi udarjajoče vode. Treščilo je v več dreves, ki so uničena zgrnela na tla. Tudi strehe so bile poškodovane. Mestna elektrarna je bila poplavljena ter ni bilo zaradi tega elektrike energije od 6. do 11. ure. Vse mestne električne ure so se ustavile ob 8.30. Streha je udarila med drugim v spalnico nekega delavca, ki je bil še v postelji. Streha ga je oplazila ter ima delavec občutne opekline po hrbtu.

— Krajišni dopusti za dijake pod orožjem. V času od 17. do 31. julija bo dovolil vojni minister v skladu z vojnimi zahtevami krajišne izpitne dopuste dijakom vseučiliščnikom, ki niso mogli prejele politič izpitov zaradi vojaških razlogov.

— 50.000 lir v počastitev spomina Vezia Orza. Napoljska banka, podružnica v Zari, je stavila na razpolago prefekturi v Zari znesek 50.000 lir kot prispevek v prid filantropičnim ustanovam, ki naj ohranjajo spomin junaške žrtve prefekta Vezia Orza.

— Loterijska sreča. Dne 11. julija so bile izžrebane sledeče številke: Bari 53, 59, 76, 4 in 90. Cagliari 18, 49, 65, 24, 27. Firenze 71, 13, 79, 78, 73. Genova 38, 29, 15, 22, 21. Milano 16, 2, 72, 55, 29. Napoli 85, 72, 67, 37, 31. Palermo 50, 68, 16, 39, 28. Rim 38, 69, 49, 24, 21. Torino 16, 44, 8, 7, 70. Benetke 61, 90, 70, 85 in 9.

— Italijanska majolika do 1550. Znani utemeljitelji ter ravnatelji mednarodnega muzeja in Kr. umetnostnega zavoda za keramiko v Faenzi Gaetano Ballardini pripravljajo za državno knjigarno novo izdajo »Corpus«, ki bo vseboval glavne podatke o razvoju italijanske majolike do leta 1550. Publikacija bo imela dragocene muzeografske in bibliografske navedbe.

— 12letni hrabri rešilec. V času, ko so bili starši pri žetvi, se je 8letni Vito Busolari vzpenjal po ograji bližnjega mostu pri Serravalle. Deček je izgubil ravnotežje in je padel z mostu v vodo, kjer ni bil nedvomno utonil, ko bi ne bil opazil njegove smrtnosti. 12letni balila Vito Fioravante, ki se je brž pognal v vodo in rešil je potapljalčega se Busolarija. Rešitelj se rošenčevci starši lepo nagradili.

— Starčeva smrt v planinah. 67letni Gaetano Monconi iz San Rocchina pri Viarregu je pasel ovce na planinah v občini Camaiore. Pastirice so ga našle mrtvega z rano na glavi. Zdravnik je ugotovil, da se je starčur najbrž spodrsnilo in da je dobil pri padcu smrtonosno rano na glavi.

— Če zaspiš na soncu z lečo in časopisom v roki. Nenavaden doživljaj je imel te dni 71letni upokojenec Bartolomeo Loddeschi iz Milana. Vsedel je na klop v senci in čital časopis. Ker slabo vidi, se je poslužil leče. V soparnem vzdušju je Loddeschi zadremal. Medtem pa so sončni žarki prodrli do prostora, kjer je dremajoč spal. In tedaj se je zgodilo nekaj nenavadnega. Leča, ki jo je držal v desnici, je bila tako obrnjena, da so se skozi njo osredotočili sončni žarki s takšno močjo na časopis, ki ga je imel v levi, da se je časopis vnel z velikim plamenom. Starček se je predramil, ko ga je ogenj opekel po desnici. Se pol v omotici je skočil kvišku in pričel vpiti na pomoč. Ljudje so takoj priskočili in pogasili goreči časopis. Starček je šel potem zaspati, kaj se je bilo zgodilo in kaj bi se bilo lahko pripetilo, ako se ne bi bil takoj predramil. Zaradi lažjih opeklin se je zatekel v bolnico. Večjo škodo pa bo imel zaradi oblike, ki je na nekaterih delih precej ožgana.

— Leonardova razstava. Na svečan način je bila otvorjena v Tokiu razstava izbranih Leonardovih del. Slovesni otvoritvi so prisostvovali Cesarska Visokost princ Tsunemori Kan'ya, nadalje zunanji minister Togo, informacijski minister Tani, admiral Suetsugu, italijanski poslanik ter drugi odličniki. Ob otvoritvi je predložil italijanski poslanik veličino Leonardovega stvarjalnega duha ter pomembno Leonardovo vlogo v italijanskem preroj. Spregovorila sta tudi zunanji minister Togo ter minister Toni. Baron Mitsui je predčital brzojavne čestitke, ki so jih poslali minister narodne vzgoje Bottai, minister narodne kulture Pavolini in predsednik italijanske akademije Federzoni.

— Omejitve porabe papirja v Srbiji. Srbska monopolna uprava je odredila, da se v bodoče ne smejo več prodajati cigarete v nadrobni prodaji v škaticah ali zavitkih. Trafikanti morajo vračati veletrgovcem prazne cigaretna škatlice in zavitke, sicer ne dobe novega blaga.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16. in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA — TELEFON 22-41

Romantična glasbena komedija iz starih dunajskih časov

Ljubi Avguština

Paul Hörbiger — Maria Andergast

KINO UNION — TELEFON 22-21

Slava in beda slavnega umetnika

Strast

Barbara Stanwyck, Adolphe Menjou, William Holden i. t. d.

KINO SLOGA — TELEFON 27-30

Zanimiva in globoka ljubezenska drama, ki se odigrava na trapezih cirkuša in v arenah velikih gledališč in varietejev:

Smej se bajce!

Fosco Giachetti in Laura Solari

IZ LJUBLJANE

—lj Juljski hlad. Namestu o juljski vročini govorimo zdaj o juljskem hladu. Ozračje se je ob zadnjem deževju izredno ohladilo in davi se nam je zdelo, da se je že začela jesen. Ne le, da je bilo nenavadno hladno, temveč se je vlačila tudi gosta megla kakor v jesenskih mesecih. Že v nedeljo po sobotni plohi je bilo mnogo hladneje kakor prejšnje dni, vendar ne tako kakor davi. Zaradi tega se nam pa ni treba ustrašiti, da je že konec poletja. Najbrž najbolj vroči dnevi šele pridejo. Prihodnje dni bo najbrž zopet lepo vreme in če bo solnce sijalo nekaj dni, ne bo mogel nihče tožiti nad hladom. Kaže, da je zdaj dež dobro namočil zemljo ter da je voda prodrla tudi v nižje presušene plasti. Ko se bo ogrelo, bo rastlinstvo zopet dobro uspevalo in prihodnji mesec nam bo zemlja že dajala glavne jesenske prideleke. Zdaj lahko napovemo z večjo zanesljivostjo, da bo letošnja letna zrna boljše od lanske.

—lj Jezikovni tečaj italijanske, nemščine (dopolnanski, popoldanski, večerni) za začetnike in spretnije. Pojasnila in prijavljanje od 9. do 11. Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2. Tudi od 9. do 11. Gregorčičeva 27, pritrilje.

— Opozorilo davčne uprave. Vse lastnike odprti ali tekoči računov, to so delniške (razen zavarovalne) družbe, zavezanca voditi poslovne knjige, opozarja davčna uprava, da zapade prijava računov s 15. julijem. Pripominjamo, da morajo navedeni in izogib kazenskih posledic štati tudi pisмено negativno prijavo v služaju, da odprti ali tekoči računov v minulnem polletju nimajo.

—lj Sprejemni izpiti za srednje šole. Zasebni pouk iz vseh predmetov za zmeren honorar. Prijavljanje dnevno od 9. do 12. trgovski dom, Gregorčičeva 27, pritrilje. Nudijo se tudi instrukcije za popravne izpite.

Kazni za prestopke obrtnih predpisov

Urad za nadzorstvo cen pri Visokem komisarjatu objavlja: Okrajno sodišče v Ljubljani je v juniju t. l. izrekel naslednje kazni zaradi prekrškov in prestopkov proti določilom glede prodaje blaga in nedovoljenega verženja:

Ker so opustili prijavo usnja do meseca novembra 1941-XX so bili obsojeni: Zdravje Srečko, usnjarij, Ig 140, na 500 lir globe; Zdravje Josip, usnjarij, Studenec št. 113, na 600 lir globe, in Zitič Alojzij, usnjarij, Grosuplje 34, na 500 lir globe in zaplemo 20 svinjskih koz.

Ker je izročil zbiranje koz oseb, ki za to ni bila pooblaščen, je bil Novak Ivan, trgovec, Log 52, obsojen na 300 lir globe. Zaradi navijanja cen pa Dremelj Alojzija, žena trgovca v Ljubljani, Jurčkova 78, na 150 lir globe, in Rozman Ivan, posestnik v Črni vasi, tudi na 150 lir globe.

Z Gorenjskega

— Javna bolnica na Golniku. Ker Gorenjska s svojimi 185.000 prebivalci ni imela svoje bolnice, je bilo preurejeno protituberkulozno zdravilišče na Golniku v javno bolnico. Nedavno je bila bolnica razširjena, ko so dogradili novo poslopje. Bolnica ima zdaj kirurško-ginekološki oddelek z nad 200 posteljami, oddelek za notranje bolezni ima 140, oddelek za jetične pa 80 postelj. Navzile vojni težavam se je posrečilo urediti in opremiti novo vsem modernim zahtevam odgovarjajočo veliko operacijsko dvorano z vsemi potrebnimi stranskimi prostori in moderno rentgensko napravo. Bolnico vodi šef kirurškega oddelka dr. Hermann Saunig. Bolnica bo pa še bolj razširjena. Zdaj namreč zidajo nov oddelek za mlezavne bolezni, ki bo imel 70 bolniških postelj. Ko bo dograjen tudi ta oddelek, bo imela bolnica 490 postelj. V načrtu je pa še oddelek za otroške in očesne bolezni.

— Zrtev strele. V Lomu je divjala prejšnji teden huda nevihta. Med silnim nalivom je grmelno in treskalo. Ljudje so bežali v hiše. Na travniku je sprajvala seno Hribarjeva družina. Oče, hčerka in sin Ivanček so se zatekli v bližnjo šupo. Strela je pa udarila v šupo, kjer je omanila očeta in hčerko, sinčka pa ubila.

— Otok padel z drevesa. V Senčurju pri Kranju je med obrabljen čenjen padla z drevesa 10-letna učenka Ivanka Muti. Zlomila si je leve roko, na desni roki ima pa pod komolecem zlomljeno kost. Z rešilnim avtom so jo prepeljali v bolnico na Golniku.

— Zaključek šolskega leta. Iz Kamnika poročajo, da so prišli k zaključni svečanosti ljudske in glavne šole častniki vojske in policije vladni svetnik dr. Rudolf, šolski svetnik Prasch, kamniški župan baron Reebach, vodja krajevne organizacije Karel Riedel in zastopniki staršev. Igrala je vojaška godba. Govoril je šolski vodja Straner. Tudi v Moravčah so priredili ob koncu šolskega leta zaključno svečanost s petjem in deklaracijami.

— Nov grob. V Senčurju so pokopali oni dan Ivanko Blažun, ženo kovaškega mojstra Gregorja Blažuna, načelnika delovne fronte v krajevni skupini.

— Žene in dekleta na delu. Mladinska skupina v Kamniku razdeja 400 deklet in žensk. Organizacija je razdeljena v 8 celic in vsaka ima svojo voditeljico. Celotno organizacijo vodi voditeljica okrožne mladinske skupine Trude Angerer. Enkrat na teden se sestanejo žene in dekleta k večernemu sešanku v domu, kjer prirede družabno zabavo s petjem in sportom. Iz Senčurja pa poročajo, da je ženska organizacija letos pridno nabirala borovnice, ki jih je nabrala in oddala nad 500 kg. Nabrala je pa tudi 274 praznih steklenic.

— Smrt pod vlakom. Na progi Medno — št. Vid je oni dan tovorni vlak do smrti povozil Marijo Malenškovo.

SUSČAVIM LJUDEM

je pitje »Ambrozeve medicine« isto, kar ovelitlavi jutranja rosa.

— Prišno dobita le v Medani — Ljubljana, Židovska ulica 6.

Insicirajte

„Slov. Narod“

PRI ZDRAVNIKU

— Gospod doktor, moj mož v spanju mnogo govori. Kaj naj storim?

— Dovolite mu, da pride včasih do besede tudi čez dan, pa bo vse dobro.

Agrarna država brez rodovitne zemlje

Egipt sicer ni neposredno udeležen v sedanji vojni, vendar pa zelo trpi pod njeno težo

Egipt: Hefrenova piramida s sfingo

Začetki angleškega vpliva na egiptsko gospodarstvo segajo nazaj v drugo polovico preteklega stoletja. Jasnejšo obliko so pa dobili kmalu po prehodu iz preteklega v sedanje stoletje, po izločitvi Francije iz vzhodnega Sredozemlja. Misel, ostreši se omejenega gospodarskega sistema, obsega-jočega dežele prednjega Orienta pod vodstvom Turčije in vključiti se kot samostojno telo v svetovni gospodarski sistem je menda napotila svoj čas egiptске vlade, da se vedno večjemu angleškemu vplivu niso posebno upirale. Tako se je Egipt vedno bolj odvajal od interesa Blaznjega vzhoda, ne da bi pridobil pri tem kaj več kakor naslonitev na angleški svetovni imperij v narodno gospodarskem pogledu.

Med prvo svetovno vojno se je jela v Egiptu močno širiti narodna samozavest, nacionalno je vedno bolj pridobivala na moči in si je končno priborila Pyrhovo zmago, ko je postal Egipt leta 1922 kraljevina, neodvisna od Anglije v formalnem pogledu. Kako je s to neodvisnostjo dejansko, leži na dlan. Se preden je bila proglašena neodvisnost, si je Anglija zagotovila vpliv za bodočnost zlasti na egiptski upravni aparat. Varuštvo je dobilo nov videz izraz v prijateljski pogodbi, sklenjeni med Anglijo in Egiptom leta 1936. Pogodba določa za primer vojne medsebojno pomoč. To, pa pomeni praktično, da mora Egipt pri obstoječem razmerju v pogledu oborožene sile odpreti angleškim četam vsa vrata.

Razkosana zemljiška posest

Pri takem položaju se ne smemo čuditi, da je bila v začetku sedanje vojne gospodarska moč Egipta brezpogojno in brez ugovora vključena v angleški vojni potencial. V naslednjem hočemu kratko pokazati, kolikšnega pomena je za Anglijo egiptsko gospodarstvo. Od vse površine Egipta, ki znaša okrog 1.000.000 km², je izzemesi nekaj oaz rodovitna samo dolina Nila. Za poljedelstvo ima torej Egipt na razpolago komaj 4% svoje površine, kar je pač zelo malo. Na ožemlju, ki ga namaka Nil ob svojih vsakoletnih poplavih, prebiva do 600 ljudi na 1 km². Navzlic neznatnemu odstotku rodovitne zemlje pa moramo smatrati Egipt za agrarno državo. Dobri dve tretjini prebivalcev sta posredno ali neposredno zaposleni v kmetijstvu in nad 85% prebivalcev živi od poljedelstva.

Prvotno je bila kmetijska proizvodnja usmerjena samo na kritje domače potrebe. Dvajset ali trideset let pred prvo svetovno vojno je pa bombaž vedno bolj izpodirjal žito in druge poljske pridelke. Bombaž se mora Egipt zahvaliti za svoj svetovni gospodarski položaj, pri čemer je šlo pospeševanje pridelovanja bombaža sicer začasno manj v nacionalnem kakor v angleškem interesu tako daleč, da je nastala nevarnost za preskrbo prebivalstva z živilom, čeprav je življenjski standard egiptskega ljudstva nizek. Šele zadnja leta se je zopet povečala površina za rižem, pšenico in prosom zasejane polja na račun bombaža. Da se ni obenem v enaki meri zmanjšal pridelavek bombaža, je treba pripisati visokemu stanju kultur. Dejansko je pridelavek bombaža na hektar v Egiptu tri- do štirikrat večji kakor v Sovjetski Rusiji, Kitajski, Indiji in Združenih državah.

Intenzivno obdelovanje polja v Egiptu

je posledica razdelitve rodovitne zemlje. Razkosanje zemljiške posesti — v splošnem vzrok neproduktivnosti — je šlo v Egiptu tako daleč, da je bila prav s tem odstranjena omenjena nevarnost. Da bi sploh mogli živeti, so egiptski kmetje prisiljeni izlastiti iz zemlje čim več. Skoraj 95% kmetij je malih in sicer izpod 1 ha, večinoma pa celo izpod 0,5 ha. Ti mali kmetje pa nimajo skupaj vzeto niti tretjine zasebne zemljiške posesti. V angleških rokah je postala ta čudna razdelitev zemljiške posesti instrument, s katerim so poljubno usmerjali kmetijsko proizvodnjo v Egiptu.

Industrijska odvisnost

Stopnja industrijskega razvoja je še zelo skromna. Navzlic nekaterim močnim zamahom v zadnjih desetletjih manjkajo Egiptu pogoji za izgradnjo industrije v večjem obsegu. Egiptčanom delo v tovarnah ne diši. To je prvi vzrok, da se industrija v Egiptu ne more razviti. Poleg tega manjkajo Egiptu viri energije. Premoga ima malo, naprave za izkoriščanje vodnih sil bi pa zahtevale velike investicije. Tako preostane samo petrolej. Petrolejski viri so sicer znani, toda zaenkrat krijejo komaj dobro polovico domače potrebe. Vrtanja se sicer nadaljujejo v vedno večjem obsegu, zlasti na Sinajskem polotoku in ob Rdečem morju in tudi iz Irana lahko Egipt uvaža petrolej, kolikor mu ga manjka, toda s tem pride industrija že v začetku v težko znošno odvisnost, kajti petrolejski viri so skoraj izključno v ameriških in angleških rokah. Poleg tega pa manjkata Egiptu še dva temeljna stebra težke industrije, namreč železo in jeklo.

Dosedanji industrijski razvoj je bil osredotočen na zboljšanje kmetijskih proizvodov in je večinoma samo lokalnega pomena. Omembe vredna je kot izvozna industrija le proizvodnja cigaret, ki pa nima

domačih strovin. Navzlic znatnim državnim podporam in kreditom, zvišanju uvoznih carin in podobnim ukrepom bodo rabile ostale industrijske panoge še mnogo časa, preden bo mogla le ena kriti domačo potrebo z lastnimi proizvodi. Omenimo naj v tej zvezi tekstilno in živilsko industrijo. V takih razmerah bo zmanjšanje trgovina s poljedelskimi strovinami tudi v bodoče odločilni činitelj egiptskega gospodarskega življenja.

Ze omenjeni nizki življenjski standard egiptskega prebivalstva ima za posledico, da je uvoz v Egipt razmeroma strm in da tudi mora biti tako, kajti država nujno potrebuje vsako leto aktiven saldo za obresti in amortizacijo zunanjih dolgov. Pri vsej skromnosti prebivalstva pa vendar nastajajo iz nujne potrebe, da mora biti uvoz vedno manjši od izvoza, razne nevarnosti, ki ne puste gospodarskemu življenju, da bi prišlo na zeleno vejo. Ker odpadejo po vrednosti približno tri četrtine vsega izvoza na bombaž, vpliva gibanje cen na svetovnih trgih na tržiščih tudi na plačilno bilanco. V letih, ko so bile cene bombaža nizke, je imel angleški kapital široko polje, da se je lahko močno plaširal v obliki posojil zlasti še, ker tudi druga leta cene niso bile tako visoke, da bi moglo poljedelstvo odplačati znatnejši del svojih dolgov. Ne glede na to so pa egiptski kmetje porabili ves svoj dobiček takoj za dokup zemljiške posesti.

Težak položaj kmetov

Egiptsko gospodarstvo je rodovito polje za inozemski kapital. Zasebna in javna zadolžitev v inozemstvu znaša okrog 200 milijonov angleških funtov in od tega odpade približno polovica na angleški kapital. V Egiptu je komaj 30 bank in tri četrtine so inozemskega izvora. S tem pa ni rečeno, da so ostale povsem pod egiptskim vplivom. To je pač jasen dokaz, kako žalosten je položaj egiptskih državnih financ. Edini merodajni protitež proti potujočju je čisto nacionalni Misrov bančni koncern, ki bi mu lahko pripadla važna naloga ob prevzemu dediščine angleškega kapitala v Egiptu.

Čprav je Egipt samo posredno udeležen v sedanji svetovni vojni, mora zelo trpeti pod njeno težo. Visoki začetni konjunkturi je sledil s pritegnitvijo Sredozemlja v vojno vihrav rapiden padec. Egipt ima zdaj komaj še možnost spaviti v denar presežek svoje proizvodnje. Sicer je kupila Anglija ves bombaž, kar ga Egipt ni mogel prodati drugam, toda na drugi strani Angliji ne morejo kriti potreb egiptskega prebivalstva. Egipt še vedno tarejo skriši s prehrano in vzdrževanjem angleških čet. Kaj to pomeni, je razvidno že iz dejstva, da so samo stroški za angleško suhozemsko vojsko v Egiptu večji od vrednosti vsega egiptskega izvoza. Posledica tega je, da so zašli egiptski kmetovalci navzlic podporam, ki jih dobivajo od države za pridelovanje bombaža v zelo težak položaj. Vse življenjske potrebine so se namreč podražile, cene bombaža in drugih pridelkov so pa ostale skoraj neizpremenjene. Položaj Egiptata je zdaj praktično torej slabši kakor katerekoli angleške kolonije, kjer mora angleška uprava sama skrbeti za razvoj gospodarstva in za blagor prebivalstva.

Voronež — bogata žitnica

Z zasedbo voroneške pokrajine so izgubili Sovjeti zopet eno svojih najbogatijših žitnodrskih pokrajin in važno industrijsko središče

Zasedba Voroneža na Donu po nemških in zavezniških četah pomeni nov hud udarec Sovjetom. Za Ukrajino so zdaj izgubili zopet eno svojih najvažnejših žitnodrskih pokrajin in to v trenutku, ko je napočil čas zetje.

Voroneška pokrajina obsega 66.381 kvadratnih kilometrov in šteje po zadnjem ljudskem štetju iz leta 1940 nad 3,5 milijona prebivalcev. Zapadno od Donu je pokrajina nekoliko gričevita, vmes pa se razprostirajo prostrana in rodovita polja. Vzhodno od Donu je ena sama ravnina, ki predstavlja eno samo žitno polje. Pokrajina ima kontinentalno klimo. Povprečna temperatura znaša januarja 9 stopinj pod ničlo, julija pa okrog 20 stopinj nad ničlo. Padavine znašajo letno 450 mm, tako da je spričo razporedene kanalizacije za namakanje dovolj moče za bujno rast. Po zadnjih uradnih podatkih je od prebivalstva 67 odstot-

kov Rusov, 33 odstotkov Ukrajincev, 8 odstotkov pa pripadnikov raznih narodnosti.

Jedro gospodarstva voroneške pokrajine predstavlja kmetijstvo. Obdelane je okrog 6 milijonov ha plodne zemlje. Od tega je 82 odstotkov polja, 9 odstotkov travnikov in pašnikov, 7 odstotkov gozda. V letu pred vojno je bilo zasejanih 3 milijona ha, od tega 34 odstotkov rži, 18 odstotkov pšenice, 13 odstotkov prosa, 11 odstotkov solčnic in 9 odstotkov ovsa. Zaradi vojne se je površina obdelane zemlje znatno povečala.

Industrija je združena po večini v Voronežu in služi v glavnem predelavi kmetijskih pridelkov. Od leta 1928 je Voronež prestolnica pokrajine ter šteje šližu 200.000 prebivalcev. Zaradi vojne je bilo v mestu vzgojenih več novih tovarn, ki izdelujejo vojne potrebine. Voronež je važno železniško križišče na progi Moskva-Rostov

in je baš zaradi tega zavzetje tega mesta velika vojaška pomena. Mesto je tudi veliko kulturno središče ter ima univerzo, kmetijski in veterinarski inštitut, ki sta zelo moderno opremljena, umetnostni muzej, Nikitinov muzej. Glavne industrijske panoge so tovarne poljedelskih strojev, ki so zdaj spremenjene v vojne industrije, veliki mlini, oljarne, opekarne, tvornice spirita ter tovarne pohištva in tovarne barv. Znamenit je voroneški žitni trg. V Voronežu je eno

glavnih sovjetskih izvoznih pristanišč za kmetijske pridelke. Luka na Donu je moderno urejena in pripravna tudi za večje ladje.

V zgodovini se omenja Voronež prvič leta 1200. Leta 1886. je bil Voronež močno utrjen za obrambo proti tatarskim napadom. Tudi zdaj je bilo mesto obdano z močnimi obrambnimi napravami, ki pa kljub temu niso mogle zadržati prodiranja zmagovitih zavezniških čet.

Novi predsednik turške vlade

V njegovi vladi sta nova samo trgovinski in kmetijski minister

Naslednik nenadoma umrlega predsednika turške vlade dr. Refika Saydama je postal dosedanj zunanji minister Sâkir Saradzoglu. Prezident republike İsmet İnönü je postavil na čelo vlade moža, ki se je njegovo ime zadnja leta pogosto omenjalo tudi v inozemstvu. Novi turški ministrski predsednik Saradzoglu je bil rojen l. 1877 v Oedemisu v pokrajini İzmir. (Smična). Njegov oče je imel strojno, Saradzoglu je dovršil politično visoko šolo v Istanbulu, pozneje je študiral še na univerzi v Zenevi na visoki šoli za politiko in gospodarstvo, kjer je bil tudi diplomiran. Po povratku v Turčijo je postal tajnik okraj-

nega glavarstva v Izmiru. Nekaj časa je bil tam tudi profesor matematike na liceju, potem je pa postal ravnatelj politične šole İttihat v Teraki v Izmiru. Udeležil se je vojne za neodvisnost Turčije. Pozneje je bil izvoljen za poslanca v prvi turški narodni skupščini. V naslednjih letih je bil po vrsti finančni, prosvetni in pravosodni minister. Leta 1938 je pa prevzel zunanje ministrstvo, ki ga zelo spretno vodi še zdaj.

V njegovi vladi sta nova samo trgovinski in kmetijski minister. Za trgovinskega ministra je bil imenovan poslanec okraja Demiş Behşer Uz, za kmetijskega pa poslanec okraja Afyon Şefket Raşid Hatipoğlu. Drugi ministri ostanejo na svojih mestih.

Novi turški trgovinski minister je po poklicu zdravnik in do svoje izvolitve za poslanca pred 6 meseci je bil župan v Izmiru. Pod njegovim županovanjem se je mesto zelo razvilo in moderniziralo. Novi kmetijski minister Şefket Raşid Hatipoğlu je bil rojen leta 1892 v Menemenu v okraju İzmir. Po končani študiji na kmetijski šoli v Halkaliju je odpotoval v Berlin in Leipzig, kjer je nadaljeval študije na univerzah. Po povratku domov je posvetil vse svoje bogato znanje modernizaciji turškega poljedelstva in dosegel na tem polju velike uspehe.

Novi ministrski predsednik Saradzoglu bo začasno vodil tudi zunanje ministrstvo. Splošno prevladuje prepričanje, da bo prevzel zunanje ministrstvo dosedanj generalni direktor in poslanik Numan Menemendoglu. Za njegovo imenovanje je pa potreben poslanski mandat. To se bo zgodilo najbrž že v kratkem. V nemških političnih krogih so z velikim zanimanjem sprejeli vest o imenovanju Saradzogla za predsednika turške vlade. Saradzoglu je podpisal nemško-turško prijateljsko pogodbo.

Japonci kot izumitelji

Malokdo ve, da so med Japonci tudi pionirji na polju letalstva. Dejavci v neki japonski papirnici Kakushi je bil eden prvih, ki se je jel ukvarjati z letalstvom in ki je v začetku preteklega stoletja konstruiral v prostem času eno prvih letal. Drugi Japonec, Cukaki Ninomiva je približno 10 let pred bratom Wright izumil povsem uporabno letalo, za kar ga je cesar javno pohvalil.

Tudi na polju kmetijstva in živinoreje so dosegli Japonci velik uspeh. Bili so prvi, ki so znali preči električno energijo v kmetijsko delo, ne samo za obdelovanje zemlje, temveč tudi za pospeševanje rasti v mrzelih krajih, pa tudi za pridobivanje raznih dragocenih snovi iz kmetijskih pridelkov. »Magnetno jeklo« se mora zahvaliti za svoje odkritje Japoncu dr. Kotaru Hondi. Ravnatelj poskusnega zavoda na univerzi v Tokiu. Japonski inženjer Sokici Toyado je konstruiral prve avtomatične stavbe. En sam delavec je zadostoval za delo pri kompliciranem mehanizmu, predhodniku modernega pletilnega stroja. Tako je bilo omogočeno sestaviti načrt pletenine po izredno nizkih cenah. Končno naj omenimo še en japonski izum na polju poročevalstva, namreč brzoglasni prenos slik in dokumentov, zaslug za ta izum gre Japoncu dr. Nivi.

Dr. Bestelmeyer umrl

Iz Berlina poročajo, da je umrl znani arhitekt in stavebnik, predsednik Akademije umetnosti v Münchenu in profesor na tehnični visoki šoli dr. phil. h. c. German Bestelmeyer, star 68 let. Doma je bil iz Nürnberga. Študiral je na tehnični visoki šoli v Münchenu. O l. 1910 je bil redni profesor na tehnični visoki šoli, pozneje pa tudi na Akademiji upodabljajoče umetnosti. Leta 1915 je bil poklican na berlinsko Akademijo upodabljajoče umetnosti, leta

1909 pa na tehnično visoko šolo v Berlinu. Leta 1922 je postal naslednik prof. Thierscha na tehnični visoki šoli v Münchenu. Dve leti pozneje je postal predsednik münchenske Akademije umetnosti. V Münchenu je ustanovil med drugimi Nemški muzej, Dijaški dom in palačo okrožnega letalskega poveljstva.

Čez leto dni

General Héseler je bil vse življenje velik sovražnik ženitve in ostal je samec. Zelo kot polkovnik je zelo nerad dajal svojim častnikom dovoljenje in dopust za ženitev. Navadno je vsakega poučil, da je ljubezni v zakonu kmalu konec, potem so pa ljudje vse življenje nesrečni.

Nekoč se je hotel mlad poročnik poročiti. General mu je odsvetoval naj počaka še eno leto, češ da je premlad in premalo izkušen. Če ga bo čez leto dni še mikal zakonski jarem, naj se zopet zgleda pri njem, pa bo dobil dovoljenje in dopust.

Točno čez leto dni se je poročnik zopet javil in prosil za dopust, češ da se hoče oženiti. General mu je dal objubljeni dopust.

— Čudim se le — je dejal in zdi se mi zelo pohvalno, da je trajala vaša ljubezen celo leto.

Poročnik, ki je imel dopust že v žepu, je pa odgovoril smeje:

— Gospod polkovnik, poročim se z drugo.

NERODNA POMOTA

Priletna zakonca staa se sprli tako hudo, da se hočeta ločiti. Zeni je pa težko pri srcu in posreči se, ji joža potolažiti. Da bi bila sprava popolna, pride nekega dne k njemu v pisarno. Mož sedi zatopljen v akte. Zena se mu približa po prstih in ga nežno poljubi na pleso. Zamisljeni mož pravi, ne da bi dvignil pogled:

— No, zdaj moramo pa zopet nadaljevati z delom. Začnite torej gospodična...

D. Du Maurier:

Prva žena

Roman

Beatrice me je prišla za roko, se sklonila k meni in me naglo poljubila na lice. »Z Bogom,« je rekla. »Ne bodite hudi, da sem vam zadala kup vsiljivih vprašanj in znila toliko takega, kar ne bi bila smela. Obzirnost ni bila nikoli moja kreпка stran. Maksim vam lahko potrdi. In kakor sem že dejala: prav nič takšni niste, kot sem pričakovala.« Bistro me je pogledala, našobila ustnice, kakor da hoče zaživžgati, nato pa vzela iz torbice cigareto in žila vžigalnik.

»Vidiš,« je rekla, ko ga je glasno zaprla in krenila po stopnicah nizdol, »tako drugačna si od Rebeke.« Stopili smo iz hiše: solnce se je bilo skrilo za steno oblakov, droban dežek je padal, in Robert je tekal po trati ter odnašal stole.

X

Spremljala sva avtomobil z očmi, dokler ni izginil za prvim ovinkom drevoreda. Nato me je Maksim prijel za komolec, rekoč: »Hvala Bogu, tudi to je minilo. Hitro si stopi po kak plašč in pridri venkaj. Vkljub temu preklekanemu dežju se moram nekoliko izprehoditi. Neznošno mi je sedeti križemrok.« Tolikanih bled in izmučen je bil v obraz, da sem se začudila, kako ga je mogel Beatricin in Gilesov, sestrin in svakov obisk dotorej utruditi.

»Počakaj, da stopim na vrh po ogrinjač,« sem dejala.

»Tamle v sobi za cvetlice je toliko nepremočljivih plaščev, vzemi si enega,« je nestrno odvrnil. »Če gre ženska v svojo sobo, se zamudi vsaj pol ure. Robert, bodite tako prijazni pa prinesite iz cvetlične sobe kak dežni plašč za gospo. Pol tucata jih gotovo visi tam, vsak čas ga kdo pozabi.« Že je bil v drevoredu in klical Jasperja. »Semkaj lenuh grdi, boš vsaj izgubil nekaj masti.« Jasper je tekal okrog in divje lajal, vsega se je izprehoda. »Tiho, bedak!« mu je kriknil Maksim. »A kaj vruga dela Robert?«

Robert je pritekel z dežnim plaščem, ki sem ga v največji naglici nataknila, trudeč se, da bi ga zapela za vratom. Preširok je bil in predolg, a zdaj ni bilo več časa, da bi poslala po drugega. Obrnila sva se proti gozdom, Jasper pa je skakljal pred nama.

»Vidim, da en del moje rodbine malce pretirava,« je rekel Maksim. »Beatrice je dobra ženska, da zlepa ne katera tako, a nikoli si ne more kaj, da ne bi stopala bližjemu na nogo.«

Ker prav za prav nisem vedela, v čem bi bila Beatrice pogrešila, se mi je zdelo bolje ne siliti vanj. Morda je mislil Maksim na to, kar je bila rekla pred kosilom o njegovem zdravju.

»Kakšna se ti zdi?« me je vprašal.

»Zelo mi je všeč; tako prijazna je bila s menoj,« sem odvrnila.

»O čem je govorila s teboj, ko sta bili po kosilu tu doli?«

»Oh, ne vem več. Zdi se mi, da sem govorila ves

čas jaz. Pripovedovala sem ji o gospe Van Hopperjevi, in kako sem spoznala tebe, in tako dalje. Rekla mi je, da sem povsem različna od tega, kar je pričakovala.«

»A kaj vruga je pričakovala?«

»Sodim, da zelo elegantno in dosti bolj prefinjeno žensko. Svetskega metulja, je dejala.«

Maksim je odgovoril šele čez nekaj trenutkov; najprej se je sklonil in vrgel Jasperju kosček lesa. »Kdaj pa kdaj zna biti Beatrice vrazje malo bistroumna.«

Ko sva prišla na vrh zelene brežine, ki se je dvigala nad tratami, sva krenila v gozd. Debla so stala dokaj na gosto, tako da je bilo skoraj tema. Stopala sva po trhljih, polomljenih vejah in lanskem listju, ponekod pa tudi po zelenih stebelcih mlade trave in po zvončnicah, ki se še niso bile odprle. Jasper je bil zdaj utihnil in je tekkel z nosom ob tleh.

Oprijela sem se Maksimovega komolca. »Ali ti moji lasje ugajajo?« sem ga vprašala.

»Osuplo me je pogledal. »Tvoji lasje? Zakaj vprašuješ? Seveda mi ugajajo. Kaj te je zdaj spomnilo tvojih las?«

»Oh, nič. Samo tako sem mislila,« sem odvrnila.

»Kako si smešna,« je dejal.

Bila sva na jasi, s katere sta se odcepjali dve stezi, vsaka v svojo stran. Jasper je brez obotavljanja zavil na desno.

»Ne tja!« je Maksim kriknil za njim. »Semkaj, Jasper.«

Pes se je ozrl po naju, obstal in pomigal z repom, a vrnil se ni.

»Zakaj sili v to stran?« sem vprašala.

»Najbrže iz navade,« je kratko odvrnil Maksim. »Steza vodi v majhen zaliv, kjer smo prejšnje čase imeli čoln. Nu, Jasper, semkaj pojdi!«

Brez besede sva krenila po stezi na desno, in ko sem se ozrla, sem videla, da gre Jasper za nama. »Odtod prideva v dolino, ki sem ti pripovedoval o nji,« je rekel Maksim. »Videla boš, kako diše azaleje. Nič ne de, da rosi, tako bo vonj še močnejši.«

Spet se mi je zdel tisti stari, živahni in zadovoljni Maksim, ki sem ga poznala in ljubila; jel je govoriti o Franku Crawleyju, kakšen vrl fant da je, cel človek, zanesljiv in Manderleju tako vdan.

»Zdaj nama je bolje,« sem pomislila. »Takisto kakor v Italiji.« Smehljaje se sem ga gledala in stiskala za komolec, potolažena, ker ni bil več tako prepaden na okolo; in v tem, ko sem odgovarjala »Da?«, »Res?« in »Seveda, ljubi!«, sem se v mislih vračala k Beatrici ter ugibala, zakaj ga je njena navzočnost razburjala; tudi na to sem mislila, kar mi je bila rekla o Maksimu: da po enkrat ali dvakrat na leto izgubi oblast nad seboj. Morala ga je poznati, kakopak, saj mu je bila sestra. A to ni bilo v skladu s mojim mišljenjem: ni se ujemalo s sliko, ki sem si jo bila ustvarila o Maksimu. Videla sem ga izpremenljivega, težavnega z značajem, nemara tudi razdražljivega, toda ne jezavega, kakor je bila namignila, ne zlahka podvrženega strastem. Morda je pretiravala: človek si tolikokrat ustvari zmotno misel o svojih lastnih, tudi najbližjih sorodnikih.